

Dairy Equipment

רפואה שלמה חיים רפאל בן פרידא

What does dairy equipment even mean?

However, in many other cases, there are no dairy ingredients in the products in question. Does that mean that they are really pareve? Not exactly. The D for dairy designation on the kosher symbol means that the product has been processed on equipment upon which dairy products were produced.

So, that being the case, may I eat D.E. products with or after meat?

What is the status of a parve food, such as rice, which was cooked in a pot which one uses with meat? May that rice now be eaten together with dairy products, such as yogurt?

כל הבשר פרק שמיני חולין

קיא: עין משפט
נר מצוה

לפי שאסור הוא הלכך אין לו תקנה
היתר: קפילא. נחתום עובד
מוכדים: כי קאמינא. דאסור לאכול
זה רוסח גדליסא קפילא: דגים
שעלו בקערה. מן הכלי כשהיו רוחמין
נחמן לתוך הקערה שאכלו זה נשר:
אסור לאוכל כדוסת. לפי שהנשר
טמן זהם טעם: טמן טעם נר
טמן טעם הוא. אם היו מנושלים
עם נשר ממש היה אסור לאוכלן
בכותח אי נמי מודה שמואל שאסור
לאכול חלב רוסח בקערה דנותן טעם
ראשון היו כבשר גמור אבל קערה זו
היא עזמה אינה כשר אלא על ידי
טמן טעם ואינה כבשר: שייפא.
משיחה מסממנים: נאשא. קערה:
רמו כישולא. בלחות קערה לאחר
זמן: אמר ישיב טעמא. בקערה:
כולי סאי. שחחר ונותן טעם כניסול.
ומאן דשמע סבר דאית ליה לרב
נתינת טעם נר נתינת טעם נמי
נעלמא: ולא היא. דגבי סממנים נפיש מרבייהו מרים הם מאד: קאים קמיה. משמש לפניו כסעודה: לרבך. רב שלמדת ממנו שאסור:
אכל נר אכל. אלוה דשמואל הוה חסיד גדול היה: דלפניו לי מידי ולא סבירא לי. לא היו דברים מעולם: נהך גיפא דמכר דסורא. שהיה
הגהר מפסקין: סאנים וענבים. לא אהו לליפתן וקיימא לן (פרס דף חא): דברים הכלים לאחר סעודה כלומר הרגילים לנא לאחר
סעודה עשוין ברכה בין לפניהם ובין לאחריהם אפילו הביאן בתוך הסעודה דכיון דאין ליפתן אין הסת פוטרמן: יסמא. בלא דעת.
קישות

קפילא ה"ג כי קאמינא דליכא קפילא: איתמר דגים שעלו בקערה
רב אמר אסור לאכול בכותח ושמואל אמר מותר לאכול בכותח רב אמר
אסור נותן טעם הוא ושמואל אמר מותר נותן טעם בר נ"ט הוא והא דרב י"לאו
בפירוש איתמר אלא מכללא איתמר דרב איקלע לבי רב שימי בר חייה בר
בריה חש בעיניו עבדו ליה שייפא בצעא בתר הכי רמו ליה בשולא בגוזה
טעים ליה טעמא דשייפא אמר יהיב טעמא כולי האי ולא היא שאני התם
דנפיש מודה טפי רבי אלעזר הוה קאים קמיה דמר שמואל אייתו לקמיה
דגים שעלו בקערה וקא אכיל בכותח יהיב ליה ולא אכל א"ל לרבך יהיבי
ליה ואכל ואת לא אכלת אתא לקמיה דרב א"ל הדר ביה מר משמעתיה א"ל
יחס ליה לזרעיה דאבא בר אבא דליספי לי מידי וי ולא סבירא לי רב הונא
ורב חייה בר אשי הוה יתבי חד בהאי גיסא דמברא דסורא וחד בהאי גיסא
דמברא למר אייתו ליה דגים שעלו בקערה ואכל בכותח למר אייתו ליה
תאנים וענבים בתוך הסעודה ואכל ולא בריך מר א"ל לחבריה יתמא
עבד רבך הכי ומר א"ל לחבריה יתמא עבד רבך הכי מר א"ל לחבריה
אנא כשמואל סבירא לי ומר א"ל לחבריה אנא כר' חייה סבירא לי דדתי
ר' חייה יפת פוטרת כל מיני מאכל היוין פוטר כל מיני משקין אמר
חזקיה משום אביי הלכתא דגים שעלו בקערה מותר לאוכלן בכותח
יצנן שחחכו בסבין שחתך בה בשר אסור לאוכלו בכותח וה"מ צנן
דאנב

בה בשר אסור לאכול
רוחח דאסורי נחתום טלח
בלע קערה דגים ורובא
לענין סבין סקילין בצנן:
אמר אביי הוה חסידא
בלע. כלומר סבין בלע
דחסידיא הבשר שפותר
לאכול אבל הקערה בלעה
רם דאסור: סוף סוף
אסור קא בלע אכיל.
כלומר כי חתך הצנן
בסבין דיש בו טעם בשר
דבלע צנן נחתום חסידא
כי אכיל ליה בכותח
איתורא אכיל. הוה אסור
למיטעמיה (ל) דאיתעמיה
אוכל רם: קפילא. אופה:
דגים שעלו בקערה. כלומר
קערה שחחכו בה תבשיל
של בשר אסור לאוכלן
בכותח בקערה יש בה נותן
טעם בשר. נותן טעם בר
נותן טעם הוא: שייפא.
קילוחית: בצעא. כלומר
קערה: א"ל הדר ליה מר
מסממנים. רוחח היה בר
אבא: אנא עבדי כשמואל.
דאמר דגים שעלו בקערה
מותר לאכול בכותח:

(ל) דל ודלי לא אסור
למסמנים כי אכלה דם.

Gemara explanation:

§ איתמר דגים שעלו בקערה רב אמר אסור לאכלן בכותח ושמואל אמר מותר לאכלן בכותח

It was stated: If a fish was removed from the fire and placed, still hot, in a bowl in which meat had been eaten, **Rav says: It is prohibited to eat** the fish **with** the milk dish *kutah*, since the fish has absorbed meat from the bowl. **And Shmuel says: It is permitted to eat** the fish **with** *kutah*.

רב אמר אסור נותן טעם הוא ושמואל אמר מותר נותן טעם בר נ"ט הוא

The Gemara explains: **Rav says** that it is **prohibited** to eat the fish with *kutah* because this **is** a case of **imparted flavor**, i.e., from the meat to the fish. **And Shmuel says** that it is **permitted** because the flavor is first imparted to the bowl, and only then from the bowl to the fish. This **is** therefore a case of **imparted flavor derived from imparted flavor**.

והא דרב לאו בפירוש איתמר אלא מכללא איתמר דרב איקלע לבי רב שימי בר חייא בר בריה חש בעיניו עבדו ליה שייפא בצעא בתר הכי רמו ליה בשולא בגווה טעים ליה טעמא דשייפא אמר יהיב טעמא כולי האי ולא היא שאני התם דנפיש מררה טפי

The Gemara notes: **And this opinion of Rav was not stated explicitly; rather, it was stated by inference. As Rav arrived at the house of Rav Shimi bar Ḥiyya, the son of his son. He felt pain in his eyes, and they prepared for him an ointment in an earthenware bowl as a remedy. Later they placed a dish for him in that same bowl. Rav tasted in that dish the flavor of the ointment and said: It imparts so much flavor!** Those present inferred that according to Rav, imparted flavor derived from imparted flavor is strong enough itself to impart flavor. The Gemara rejects this: **But that is not so**, and one cannot reach any general conclusions from this story. **It is different there**, as the ointment was **very bitter**.

רבי אלעזר הוה קאים קמיה דמר שמואל אייתו לקמיה דגים שעלו בקערה וקא אכיל בכותח יהיב ליה ולא אכל א"ל לרבך יהיבי ליה ואכל ואת לא אכלת אתא לקמיה דרב א"ל הדר ביה מר משמעתיא א"ל חס ליה לזרעיה דאבא בר אבא דליספי לי מידי ולא סבירא לי

The Gemara relates: **Rabbi Elazar was standing before Mar Shmuel, and they brought before Shmuel a fish that had been removed** directly from the fire and placed **into a bowl** used previously for meat, **and he ate** it together **with** *kutah*. Shmuel gave Rabbi Elazar some of this dish, **but** Rabbi Elazar **did not eat** it, as he was a student of Rav, who prohibited such mixtures. Shmuel **said to him: To your teacher, Rav, I gave this dish and he ate from it, yet you will not eat?** Later Rabbi Elazar **came before Rav**, and **said to him: Did the Master retract this halakha?** Do you permit this? Rav **said to him: God forbid that the progeny of Abba bar Abba**, i.e., Shmuel, **would feed me something that I do not hold** to be permitted. Shmuel never fed me such a dish.

רב הונא ורב חייא בר אשי הוו יתבי חד בהאי גיסא דמברא דסורא וחד בהאי גיסא דמברא למר אייתו ליה דגים שעלו בקערה ואכל בכותח למר אייתו ליה תאנים וענבים בתוך הסעודה ואכל ולא בריך

The Gemara relates that **Rav Huna and Rav Ḥiyya bar Ashi were sitting** down to eat. **One** of them was sitting **on this side of the ford** of the Sura River, **and** the other **one** was sitting **on that side of the ford**. They brought one Sage a fish that had been **removed** from the fire and placed **into a bowl** previously used for meat, **and he ate** it together **with *kutah***. They also **brought** the other Sage **figs and grapes during the meal, and he ate** them **but did not recite** a separate **blessing** over them, even though these foods were usually consumed following the main portion of the meal before reciting Grace after Meals, and a separate blessing was made on them.

מר א"ל לחבריה יתמא עבד רבך הכי ומר א"ל לחבריה יתמא עבד רבך הכי מר א"ל לחבריה אנא כשמואל סבירא לי ומר א"ל לחבריה אנא כר' חייא סבירא לי דתני ר' חייא פת פוטרת כל מיני מאכל ויין פוטר כל מיני משקין

One Sage said to his colleague: **Orphan!** Student without a teacher! **Would your teacher do this**, i.e., eat such fish with *kutah*? **And** the other Sage said to his colleague: **Orphan!** **Would your teacher do this**, i.e., eat these fruits during a meal without reciting a blessing over them? One Sage said to his colleague: **I hold in accordance with** the opinion of **Shmuel**, who permits eating such fish with *kutah*. **And** the other Sage said to his colleague: **I hold in accordance with** the opinion of **Rabbi Ḥiyya, as Rabbi Ḥiyya teaches**: The blessing over the **bread exempts all** the other **types of food** eaten during a meal, including those usually eaten separately following bread, **and** likewise the blessing over **wine exempts all types of drinks**.

אמר חזקיה משום אביי הלכתא דגים שעלו בקערה מותר לאוכלן בכותח

Ḥizkiyya says in the name of Abaye: The *halakha* is: If a fish was removed from the fire and placed **into a bowl** used for meat, **it is permitted to eat** it together **with *kutah***.

Halacha:

שולחן ערוך יורה דעה סימן צה

סעיף א

דגים שנתבשלו או שנצלו בקדירה של בשר רחוצה יפה שאין שום שומן דבוק בה מותר לאכלם בכותח משום דהוי נותן טעם בר נותן טעם דהיתירא ואם לא היתה רחוצה יפה אם יש בממש שעל פי הקדירה יותר מאחד בששים בדגים אסור לאכלם בכותח :

Fish that were cooked or roasted in a well-washed meat pot with no fat stuck to it are permissible to eat with kutach [a milk based food], because they [the fish] are two degrees removed from a permissible taste. If the pot was not well-washed, if there is more than 1/60th the fish worth of substance on the pot, it's forbidden to eat them [the fish] with kutach.

The Shulhan Aruch (Yoreh De'a 95), based on the Gemara (Hullin 112), addresses the case of "Dagim She'alu Bi'k'ara Shel Basar" – fish which were cooked in a meat pot, and he rules that this fish may be eaten with "Kutah" – a dairy food. Although the taste of meat is absorbed in the pot, and this taste is imparted into the fish, the fish may nevertheless be eaten with dairy product. The reason is that the taste of meat imparted into the fish is "Noten Ta'am Bar Noten Ta'am" (an expression known by the acrostic, "Nat Bar Nat") – a "second degree" taste. This taste was first absorbed by the walls of the pot, and then imparted into the fish. By this point, the taste is not strong enough to qualify as "meat" with respect to the prohibition against eating meat with milk, and so the fish may be eaten with dairy foods. This would apply to any parve food, and thus rice cooked in a meat pot may be eaten with yogurt.

ש"ך-

ודוקא אם כבר נתבשלו בדיעבד מותר לאכלם בכותח לכתחלה אבל אינו מותר לבשלם בקדירה של בשר ע"ד לאכלם בכותח. ש"ך סק"ג.

כף החיים

והגם דבב"י בבד"ה כתב דאפי' לכתחלה נמי מותר לבשל בכלי חלב דבר שרוצה לאכול עם חלב נראה כשחבר הש"ע חזר בו וחשש לדברי האוסרים לבשל לכתחלה וע"כ כתב בש"ע לשון דיעבד דהש"ע חיברו אחר בד"ה כמ"ש הרב יד מלאכי בכללי הש"ע או' ט"ו ורב חיד"א בשם הגדולים מע' ספרים או' ע"ה שבאו' ש' יעו"ש. וכ"ז לפסק הש"ע והרמ"א מחמיר יותר כמ"ש אח"כ בהגה לסעי' ב'.

There is considerable discussion, however, regarding the scope of this lenient ruling. The Shulhan Aruch addresses the case of fish which already had been cooked in a meat pot, and one now wishes to eat the fish with dairy products. Accordingly, the Shach (Rav Shabtai Ha'kohen, 1621-1662), in his commentary to Yoreh De'a, asserts that this Halacha applies only after the fact, once the fish had been cooked in a meat pot. Le'chatehila (from the outset), however, one may not cook parve food in a meat pot with the intention of eating it with milk or dairy products. Although this food may be eaten with dairy products if it were cooked in a meat pot, one may not cook it in a meat pot with this intention from

the outset. This ruling of the Shach is accepted by numerous leading Sephardic Poskim, including the Ben Ish Hai (Rav Yosef Haim of Baghdad, 1833-1909), the Kaf Ha'haim (Rav Yaakov Haim Sofer, Baghdad-Jerusalem, 1870-1939), Hacham Bension Abba Shaul (Jerusalem, 1924-1998), and Hacham Mordechai Eliyahu (1929-2010).

מין סעיף ב

ביצה שנתבשלה במים בקדירה חולבת מותר לתת אותה בתוך התרנגולת אפילו לכתחלה אבל אם נתבשלה בקדרה עם בשר ואפילו בקליפה אסור לאכלה בכותח: הגה ויש מחמירים בצלייה ובישול לאסור נותן טעם בר נותן טעם (ריב"ן בשם רש"י ובארוך כלל ל"ד הביא המרדכי וא"ז) והמנהג לאסור לכתחילה ובדיעבד מותר בכל ענין (ארוך) ודוקא לאכול עם חלב והבשר עצמו אבל ליתן בכלי שלהם מותר לכתחלה (באיסור והיתר הארוך) וכן נהגו וכן אם לא נתבשלו או נצלו תחילה רק עלו בכלי של בשר מותר לאכלן עם חלב עצמו וכן להפך (סברת עצמו) וכן אם היה הכלי שנתבשלו או נצלו בו לפגם שלא היה בן יומו נוהגין היתר לכתחילה לאכלן עם המין השני (שם בארוך) וכל זה כשהמאכל אינו דבר חריף אבל אם היה דבר חריף כגון שבשלו דברים חריפים בכלי של בשר אפי' אינו בן יומו או שדכו תבלין במדוך של בשר אם אכלו בחלב אסור אפילו בדיעבד עד דאיכא ס' נגד הבשר הבלוע בהם (בארוך כלל כ"ד וכן משמע בתשובת הרשב"א סי' תמ"ט וב"י סי' צ"ו בשם סה"ת והגהו' ש"ד סי' ס"ב בשם מהר"ש ואגור בשם מרדכי) ומכל מקום לא מקרא מאכל דבר חריף משום מעט תבלין שבו רק אם כולו הוא דבר חריף ורובו ככולו וע"ל סימן צ"ו:

An egg that was cooked in water in a dairy pot - it is permissible to put it into a chicken, even before the fact. But if it was cooked in a pot with meat, even in its shell, it is forbidden to eat with kutach. *There are those that are strict with roasting and cooking and prohibit second-degree taste (Rivan in the name of Rashi, Aruch 34 quotes the Mordechai and ...) and the custom is to prohibit it before the fact. After the fact, it is permissible in every way (Aruch). This [prohibition] is only eating it with milk or meat itself, but it is permissible to serve it on their dishes before the fact (Issur v'Heter, Aruch) and that is the practice. Also, if they weren't initially cooked or roasted, rather they were just on a meat plate, it is permissible to eat them with milk, and the inverse (his own reasoning). Also, if the vessel that they were cooked or roasted in was rancid - meaning it was not used for cooking food within 24 hours - we are lenient even before the fact to eat them with the other type (Aruch, ibid). All of this is assuming that the food is not sharp, but if it was sharp - e.g. you cooked sharp things in a meat pot even if it has not been used that day, or you crushed spices with a meat pestle, if you [cooked] it in milk, it's prohibited even after the fact, until there is 60 times the meat that is absorbed in them. ... And in any event, [this is not with regards to] an instance of sharpness on account of a small [amount of] spice in it, only if it is entirely sharp.*

According to this position, if one wants to eat parve food with a dairy product – such as rice with yogurt – he must cook it in a parve pot (or, of course, in a dairy pot). If, however, the rice was cooked in a meat pot, it may nevertheless then be eaten with yoghurt after the fact.

According to Ashkenazi Jewish practice, if pareve food is heated up in a utensil in which dairy was previously cooked, the food cannot be eaten together with meat. On the other hand, if one has already eaten meat, one can eat such a product without having to wait the customary six hours. Jews of Sefardi descent are permitted to mix such items with meat.

יביע אומר חלק ט סימן ד (יורה דעה)

ילקוט יוסף- מותר לכתחלה לבשל שאינו לא בשרי או חלבי בקדרה בשרית נקיה אף שהיא בת יומא ולאכול תבשיל זה עם מאכל חלבי דמותר לגרום אף לכתחלה נותן טעם בר נותן טעם דהיתרא ולכן מותר לאפות פת בכלי בשר בן יומו על דעת לאכול פת עם מאכלי חלב או לטגן ביצה במחבת בשרי בן יומו בשמן חדש על מנת לאכול אחר כך ביצה עם גבינה ואין בזה איסור כלל וכן מותר לבשל אורז בקדרה של בשר בת יומא ויאכל את האורז עם לבן או חמאה שזהו נותן טעם בר נותן טעם שהבשר נתן טעם בקדרה והקדרה נתן טעם באורז ועדיין היתר גמור

Hacham Ovadia Yosef understood the Shulhan Aruch's ruling differently. Citing proofs from the Bet Yosef, Hacham Ovadia writes that the Shulhan Aruch did not intend to limit his ruling to a situation of Be'di'abad (after the fact), once the parve food had been cooked in a meat pot. Rather, he meant that this may be done even from the outset. Meaning, in the case of rice, one may from the outset decide to cook rice in a meat pot with the intention of then eating it with yoghurt.

It emerges, then, that according to Hacham Ovadia, one does not need parve pots in his home, because he may cook parve food in either a meat or dairy pot, and then eat it with either meat or dairy products.

Significantly, even the stringent opinion permits cooking parve food in a meat pot with the intention of eating it with dairy foods if the meat pot is "Eno Ben Yomo" – meaning, it has not been used with meat in the past 24 hours. In such a case, the taste of meat in the walls of the pot is considered "Noten Ta'am Li'fgam" – detrimental to the taste of the food now being cooked in the pot, and may therefore be disregarded entirely. Hence, such a pot may, according to all opinions, be used to cook parve food even with the clear intention to then eat that food with dairy products. According to Hacham Ovadia, it makes no difference whether or not the pot had been used with meat in the previous 24 hours, as either way, one may cook parve food in the pot with the intention of eating it with dairy products.

למנהג האשכנזים, אם הכלי נקי מבשר, ולא חיממו בו בשר ב-24 השעות האחרונות, מותר לאכול את המאכל הפרווה עם חלב, ובתנאי שאין בו "דבר חריף". ואם חיממו בו בשר ב-24 השעות האחרונות, אין לאוכלו עם חלב, אולם מותר לאכול לאחריו חלב (יעוין ברמ"א יורה דעה סימן צה סעיף ב)

ולמנהג הספרדים, אם הכלי נקי, אפילו אם חיממו בו בשר ב-24 השעות האחרונות, מותר לאכול את המאכל הפרווה עם חלב.

It should be noted that Ashkenazim follow a far more stringent view, forbidding eating a parve food with dairy products even after it had been cooked in a

meat pot which is "Ben Yomo." If dairy food happened to mix with this parve food, then Ashkenazim permit eating the food, but they do not permit adding dairy products to this food if it had been cooked in a "Ben Yomo" meat pot.

Incidentally, it is worth mentioning that the Shulchan Aruch's ruling clearly shows that fish may be cooked in a meat pot. Although it is forbidden to eat fish with meat, the Shulchan Aruch explicitly writes that fish that had been cooked in a meat pot is permissible. The explanation is that the Sages forbade eating fish with actual meat, but not fish into which the taste of meat had been imparted. Therefore, if one wishes to grill fish on a barbeque that had been used with meat (as many people do during the Nine Days, when meat is forbidden), this is allowed, as long as the barbeque is thoroughly cleaned to ensure that it does not contain any actual pieces of meat.

These halachot are complex and, as with any halachic issue, one should consult their personal Rav for guidance in their specific circumstances. The basic concept that applies here is "Notein Tam Bar Notein Tam" commonly abbreviated as "Nat Bar Nat". This means the taste has been transferred twice, once from the food into the equipment and a second time from the equipment back into the food. In Halacha, this double transfer of taste is considered to give a weaker taste that may not retain its original status. The Shulchan Aruch (Yoreh Deah 95:2) rules that parve food cooked in clean dairy equipment is parve, as long as the food was not cooked or baked with specific intent to use with meat. Thus, for Sephardim who follow the Shulchan Aruch, it would seem to be permitted to treat D.E. as Parve. However, the Rama, whom Ashkenazim tend to follow, rules (Yoreh Deah 89:3) that the food in question may not be cooked or eaten together with meat. However, it may be consumed immediately after eating meat. The Rama points out that the D.E. food may even be warmed in a fleishig pan (Yoreh Deah 95:2). Therefore, a Parve whipped cream produced from Parve ingredients on clean dairy equipment (without koshering) would be parve according to Sephardim. Ashkenazim would be forbidden from eating the whipped cream with meat, but would have no problem doing so immediately after eating, for example, the Shabbos afternoon cholent.

Summary: According to Sephardic practice, it is permissible to cook a parve food in a meat pot with the intention of then eating the parve food with dairy foods, such as cooking rice in a meat pot to eat it with yoghurt. (And, vice-versa, one may cook a parve food in a dairy pot with the intention of eating it with meat.) However, many Sephardic Poskim maintain that this may be done only if the meat pot had not been used with meat in the previous 24 hours, but if it had, then although parve food cooked in the pot may then be eaten with dairy products, one should not cook the food in this pot with this intention. According to Hacham Ovadia Yosef, even if the pot had been used with meat during the previous 24 hours, one may use it to cook parve food with the intention of then eating that food with dairy products.

For thorough detail on this topic check out the Kosher Home by Rabbi Michael Haber: PAGE 33,34